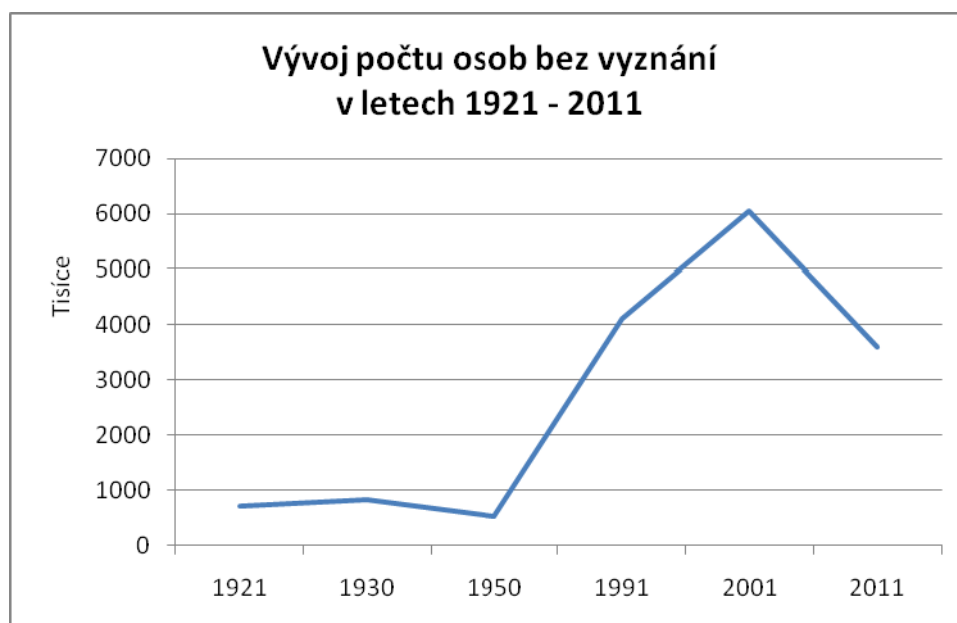

5. Osoby bez náboženské víry

V dlouhodobém vývoji měl počet osob bez víry významné hodnoty až od sčítání 1991, přičemž maxima dosáhl v roce 2001, kdy více než 6 milionů osob uvedlo, že jsou bez vyznání.

Při sčítání 2011 celkem 3,6 mil. osob deklarovalo, že jsou bez víry. Ve srovnání s rokem 2001 to byl pokles o více než 2,4 mil. osob. I v této skupině byl tedy patrný dopad počtu neuvedených odpovědí, a to dokonce výraznější než u věřících osob. Zatímco celkový počet osob, které se rozhodly vyjádřit svou sounáležitost s vírou, se snížil proti roku 2001 o 34 %, v případě osob bez víry to bylo snížení o 40 %. Přitom nebyl v podstatě rozdíl mezi muži a ženami.

Ve vztahu k celkovému počtu obyvatel uvedla deklaraci „bez náboženské víry“ v roce 2011 více než třetina osob; v roce 2001 to bylo téměř 60 % obyvatel. Pokud by se podíly osob bez víry vztáhly k počtu osob, které na otázku na víru odpověděly, byly by rozdíly mezi posledními dvěma sčítáními minimální. V roce 2011 z počtu osob, které otázku zodpověděly bylo 62 % bez víry, v roce 2001 uvedlo 65 %, že jsou bez vyznání.

Osoby bez náboženské víry podle pohlaví v letech 1991 - 2011

Pohlaví	1991	2001	2011	rozdíl 2011/2001	
				abs.	%
Osoby bez víry celkem	4 112 864	6 039 991	3 604 095	-2 435 896	59,7
muži	2 116 547	3 099 810	1 838 898	-1 260 912	59,3
ženy	1 996 317	2 940 181	1 765 197	-1 174 984	60,0

Věková struktura osob bez náboženské víry potvrdila dlouhodobý trend, že s vyšším věkem klesá podíl osob bez víry. Týká se to zejména věku nad 60 let, kde jsou již rozdíly proti celorepublikovému průměru i proti jiným věkovým skupinám výrazné. Naproti tomu rozdíl mezi maximálním a minimálním podílem v ostatních věkových skupinách (tedy do 59 let) činil jen 4,5 bodu.

Osoby bez náboženské víry podle pohlaví a věku k 26.3.2011

Věk	Osoby bez náboženské víry			Podíl z obyvatel příslušného věku v %		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Osoby bez víry celkem	3 604 095	1 838 898	1 765 197	34,5	36,0	33,1
z toho:						
0 - 14	559 021	287 335	271 686	37,5	37,6	37,5
15 - 19	229 686	118 205	111 481	39,9	40,0	39,7
20 - 29	557 449	286 301	271 148	39,8	40,2	39,8
30 - 39	672 835	348 729	324 106	38,4	38,9	37,9
40 - 49	515 076	261 816	253 260	37,0	36,9	37,1
50 - 59	499 394	258 070	241 324	35,4	37,1	33,7
60 - 69	355 478	182 358	173 120	27,2	30,0	24,8
70 a více	208 043	92 274	115 769	19,2	22,5	17,2

Z údajů o vzdělání osob bez víry vyplynula jednoznačná závislost: s vyšší úrovní vzdělání se zvyšoval i podíl osob, které se vyjádřily, že jsou bez náboženské víry. Zatímco u osob se základním vzděláním to bylo 29,8 % všech obyvatel tohoto vzdělání, v případě vysokoškolsky vzdělaných to bylo 41,4 %. Tato skutečnost je ve zdánlivém rozporu s vývojem vzdělanostní struktury věřících, kde bylo konstatováno, že vysokoškolsky vzdělaní věřící - jako jediná kategorie vzdělání - vzrostla i absolutně a podíl vysokoškoláků na počtu věřících významně posílil. Celkový počet vysokoškoláků v populaci rostl rychleji než počet věřících vysokoškoláků, proto se ve struktuře vysokoškoláků podle vztahu k víře podíl věřících prakticky nezměnil a k přesunům došlo jen u podílu osob bez víry a neuvedených odpovědí. Kromě toho osoby s vysokoškolským vzděláním uváděly častěji svou víru (nebo že jsou bez víry) než osoby se vzděláním nižším; konkrétně 30 % vysokoškoláků nechalo otázku na víru bez odpovědi, zatímco např. u osob se základním vzděláním neuvedlo odpověď 46 %.

Vliv vzdělání byl přitom výraznější u žen než u mužů, což dokládá větší rozpětí intervalu mezi základním a vysokoškolským vzděláním právě u žen.

Podíly osob bez náboženské víry podle velikosti místa bydliště korespondovaly (přesněji řečeno doplňovaly se) s podíly věřících. Nejvyšší zastoupení měly osoby bez náboženské víry v městském osídlení, konkrétně v obcích s 50 - 100 tisíci obyvateli. Naopak nejnižší ve venkovském osídlení, tedy v nejmenších obcích.

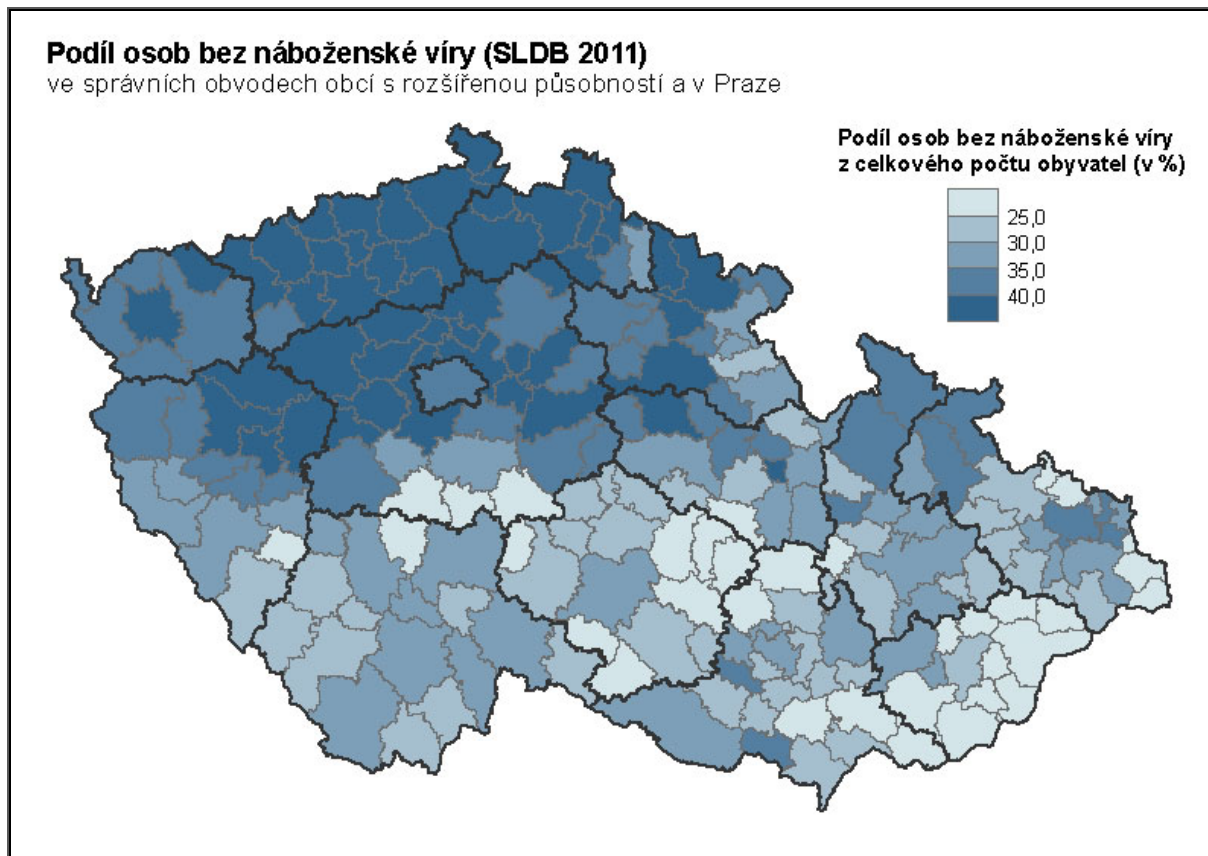
Obdobné to bylo ve struktuře podle krajů, kde nejvyšší podíly osob bez víry byly v krajích s nejnižším zastoupením věřících, tedy v Ústeckém a Libereckém kraji a nejnižší ve Zlínském kraji a v Kraji Vysočina. Obdobné rozložení

Osoby bez náboženské víry podle velikostní skupiny obcí k 26.3.2011

Velikostní skupina obcí	Počet obyvatel	Osoby bez náboženské víry	
		abs.	% ¹⁾
ČR celkem	10 436 560	3 604 095	34,5
v tom:			
do 199	190 509	52 272	27,4
200 - 499	653 356	199 696	30,6
500 - 999	940 142	292 216	31,1
1 000 - 1 999	1 002 103	311 474	31,1
2 000 - 4 999	1 228 315	402 593	32,8
5 000 - 9 999	933 230	314 321	33,7
10 000 - 19 999	956 108	358 397	37,5
20 000 - 49 999	1 329 002	487 249	36,7
50 000 - 99 999	878 783	334 623	38,1
100 000 a více	2 325 012	851 254	36,6

¹⁾ podíl z počtu obyvatel v příslušné velikostní skupině obcí

platilo i pro nižší územní celky - okresy nebo správní obvody obcí s rozšířenou působností. Rozdíl mezi maximálním podílem v Ústeckém kraji (44,2 %) a minimálním podílem ve Zlínském kraji (22,5 %) činil téměř 22 procentních bodů. Rozpětí podílů osob bez víry na počtu obyvatel na úrovni SO ORP mělo extrémnější hodnoty: maximální podíl - 47,1 % byl v SO ORP Rakovník a minimální - pouhých 6,4 % - v SO ORP Valašské Klobouky.

Vyšší podíly osob bez víry než byl celorepublikový průměr měly k datu sčítání téměř dvě pětiny obcí. Maximální hodnota - 72,1 % - byla v obci Přerubenice v okrese Rakovník; absolutně se ale jednalo o 49 osob z 68 obvykle bydlících obyvatel obce. Ve 177 obcích byla bez víry polovina či více obyvatel obce. Naopak podíl osob bez víry menší než desetina počtu obyvatel obce byl ve 303 obcích - většinou v moravských krajích.